

Влада Велике Британије у октобру је [одбила](#) захтев групе посланика за усвајањем закона који потпуно забрањује телесно кажњавање деце. Кабинет Гордона Брауна и Министарка за децу тим поводом су изјавили да Влада не охрабрује коришћење телесног кажњавања, али да не жели ни да га криминализује, и тако изложи озбиљним оптужбама све родитеље који пљускају своју децу због несташлука.

Некако у исто време, и у Србији се размахала кампања неких организација за дечја права које заговарају тоталну забрану и кривично гоњење родитеља за телесно кажњавање деце (укључујући и „физичко гуркање“), па је неколико деце-активиста затражило у име „деце Србије“ да се ова забрана унесе у породични закон, о чему је већ [писано](#) на сајту НСПМ. У оквиру исте кампање говорило се и о потреби оснивања „школа за родитеље“ у којима би се сви неуки становници Србије који децу подижу захваљујући бизарној игри природе која им је подарила репродуктивне органе али не и сертификат за бављење родитељством, едуковали у том послу кога су се тако амбициозно подухватили без питања.

Британска влада, која је по ко зна који пут одбила такву иницијативу, добро је упозната са ставовима противника батина. Међутим, она је такође итекако свесна и расположења код британских гласача, који у [великој већини](#) и сматрају да је телесно кажњавање легитиман метод васпитавања деце, и који се противе његовој тоталној забрани. Штавише, једна [анкета](#) спроведена ове јесени, показала је да 20% од 6000 испитаних наставника британских основних и средњих школа сматра да би „шибу“ требало вратити и у учионице, у којима неред и насиље над професорима све више постају претња извођењу наставе.

Осим обичног света, у Британији се криминализацији батина противе и многе јавне личности, пошто се о овој теми већ годинама воде жестоке дебате. Критичари закона не желе да верују у то да већина родитеља представља опасност за своју децу, и да би друштво тако требало да их третира. Они не сматрају да су батине најбоље решење за такве ситуације, нити да их треба промовисати, али не мисле ни да ће оне трајно

Најзад, у питању је једна тако деликатна и дирљива тема која као да је створена за манипулисање осећањима, и мало ко је спреман, када се на вестима појаве сирота српска дечица коју моле чика омбудсмана да их спаси од родитеља, да ризикује да буде проглашен за неког нападњака или агресивца, тиме што ће се упуштати у критиковање такве кампање и упозоравати на опасности од урушавања људских слобода које можда следе.

Они који јесу реаговали, у својој критици су нагласили да је потребно направити јасну разлику између правог злостављања детета, и обичног ударца по гузи којем многи родитељ понекад прибегава како би реаговао на неки несташлук свога детета. Такође, изразили су и забринутост због све већег задирања друштва у приватну сферу појединца, што је тренд који, иако је обично мотивисан добрим намерама интелектуалних „елита“, најчешће завршава у неком виду тоталитаризма.

А негативне реакције на ову, сасвим нормалну појаву критике таквог закона, ако већ нису биле праћене потпуном неверицом и запрепашћењем због чињенице да би неко уопште могао да се противи (што указује на озбиљан недостатак свести о постојању света изван свог круга истомишљеника, а камоли изван Србије) углавном су се свеле на потпуно изокретање речи критичара, после чега би уследио напад управо на те измаштане псеудо-ставове аутора. Критичари закона по аутоматизму би одмах били проглашени „промотерима“ батина, борцима за [„право на пребијање“](#), или очајним традиционалистима који се хватају за сламку. Тако је, на пример, критички настројен [текст](#)

Слободана Антонића објављен у Политици, у коме аутор упозорава на могуће последице таквог закона по однос родитељ-дете, био је повод да Комитет правника за људска права (YUCOM) објави

[упозорење](#)

према коме професор Антонић „намерно позива на подстицање друштвено опасних и законски забрањених облика понашања“ тј. „промовише телесно кажњавање деце“.

[Коментаре](#)

читалаца Политике, који су углавном подржали Антонићев став, Комитет правника за људска права објаснио је као резултат чињенице да је „савремено србијанско

(курзив Ј.П.) друштво – које још увек трпи тешке економске, политичке, моралне и психолошке последице балканских ратова из деведесетих година прошлог века – суочено са разним облицима насиља и растућом претњом да оно постане доминантни облик понашања.“

„Наука је рекла“

Заговорници тоталне забране телесног кажњавања деце постоје у целом свету. Они сматрају да је баш сваки, па и најслабији ударац – насиље над дететом, а да насиље увек производи још насиља. Деца су у овој верзији представљају као жртве злостављања, а родитељи као зли угњетавачи, гладни терорисања и контроле. Врло олако се дају веома озбиљне осуде, па се често може чути и став да родитељима који користе батине у васпитавању, треба одмах одузети децу. Изгледа да одрастање у прихватишту, некима може деловати као далеко боље искуство за једно дете.

Активисти који се залажу за забрану, обично се позивају на науку, тврдећи да батине нису делотворне, и да поспешују агресивност. Међутим, ови „докази“ о апсолутној штетности батина и нису баш претерано јаки – чврста узрочно-последична веза између батина и негативних појава код деце до сада није установљена. Додатну збрку у цео проблем уносе и [студије које тврде](#) да је и популарна метода „ускраћивања пажње“ детету које се лоше понаша (слање у ћошак, своју собу), чак штетнија него батине. Неки иду и даље, па сматрају да је сваки облик кажњавања или свако наметање воље исто што и злостављање, емотивно или психолошко. А ако се чак и призна ефикасност телесне казне у одређеним условима, инсистира се да је сам материјални чин наношења бола трауматичан и неетичан без обзира на корисност. Притом се губи из вида да је, на пример, и учење ходања процес који се одвија под претњом физичког бола, који би патос могао да нанесе дететовој гузи у случају пада, што никоме никада није пало на памет да назове насиљем.

Посебна прича јесте и теза о „једнакости“ родитеља и деце, по којој дете мора да се подиже у партнерском односу, заснованом на пријатељском убеђивању, према максими „оно што не радите одраслима, немојте радити ни деци“. По овој тези, и двогодишњем детету можете све „лепо да објасните“, ако се само мало потрудите. У овом случају се заборавља да је пљуска по гузи само један од многих елемената односа родитељ/дете која се не практикује у односу двоје одраслих (бар у циљу васпитавања). Такође, заборавља се да и одрасли морају да се повинују многим друштвеним правилима, и да у супротном бивају кажњени, често и много оштрије и суровије него што би иједан родитељ казнио дете.

На крају, читава прича углавном се своди на лична убеђења и моралне ставове стручњака, које они желе да наметну као друштвену норму. Наравно, пошто исказ „сматрам да то није лепо“ много мање убедљиво звучи него „поуздано је доказано“, посеже се за делотворнијим средством – заклањањем иза науке.

Сулудо би било закључити да савремени родитељи децу туку зато што су манијаци који

желе да се иживљавају и науде сопственој деци. Много је вероватније, да, упркос ентузијазму да децу васпитавају разговором и у „духу толеранције“, очигледно увек постоје ситуације у којима родитељи не успевају да пронађу неки срећнији начин да се изборе са непослушношћу свога детета. Увођењем тоталне забране, многи такви родитељи, који су у суштини своје детету желели најбоље, били би [жигосани и претворени у криминалце](#)

, а читаве породице биле би изложене истрагама и потенцијалном раздвајању, као и експлоатисању од стране жуте штампе која би такве родитеље лако претворила у чудовишта. Случајеви у којима су деца из тренутне увређености пријавила родитеље лазно сведочећи и изложила их хапшењу нису уопште неуобичајени. Чак и када се [овакви случајеви](#)

разјасне, над родитељима остаје стигма, они остају без посла или друштвеног угледа.

Оно што је свакако најтужнија страна криминализације телесног кажњавања, јесте незапамћени губитак поверења у родитеље и њихово расуђивање. Као да је чињеница да родитељи по правилу воле своју децу највише на свету потпуно заборављена, па је практично почело да се подразумева да је децу потребно од њих заштитити. Однос родитеља према деци, који се у огромној већини случајева базира на најбољим намерама и љубави, изложен је данас искушењу патологизације, која проистиче из стварања атмосфере надзора, сумње и потказивања. Парадоксално, као гаранција деље среће и сигурности, над породице се данас надвија „полицијски пендрек“, који је ту да нестручне родитеље научи како да воле.